بسم الله الرحمن الرحيم

Haber-Yorum

Avrupa Cenneti… Ve Afrika’nın Bağımlılık Cehennemi

Haber:

Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ile 11 Mayıs 2026 tarihinde Kenya'nın başkenti Nairobi'de düzenlenen Afrika Zirvesi'nin ikinci gününde, kıta liderleri, krediye erişimin kolaylaştırılması ve ekonomilerinin üzerine büyük bir yük bindiren borçlanma maliyetlerinin düşürülmesi için yoğun bir diplomatik girişim başlattı. Afrika reform kampanyası geçen pazartesi güçlü bir ivme kazandı; Macron, kıtadaki yabancı yatırımların risklerini azaltmayı amaçlayan bir finansal araç olan “ilk kayıp garanti mekanizmasının” oluşturulmasına desteğini aniden açıkladı ve bunun yaklaşan G7 zirvesinde propagandasını yapma sözü verdi.

Afrika hükümetleri, yıllardır küresel kredi derecelendirme kuruluşlarının kıtadaki riskleri abarttığının, bunun da krediyi pahalı hâle getirip kalkınmayı sekteye uğrattığının propagandasını yaparken, zengin ülkeler ise Ukrayna savaşı ve küresel enflasyonun gölgesinde kalkınma yardımlarını azaltıp bu kaynakları kendi askeri harcamaları ve iç öncelikleri lehine harcama konusunda ısrar etmektedir.

Yorum:

Reform ve ortaklık başlıklarının ardında, çok daha karmaşık, hatta trajik bir manzara sezilmektedir: zira Afrika’nın gençleri, yoksulluk ve işsizlikten kaçarak vaat edilen “Avrupa cennetini” aramak için Akdeniz’de boğulurken, ülkelerinin petrol, doğal gaz, nadir mineraller ve yeşil hidrojen gibi zenginlikleri Avrupa ekonomilerini finanse etmek için tüketilmektedir.

Enerji, yeraltı zenginlikleri ve insan kaynakları bakımından zengin olan Afrika, Kuzey ekonomileri için hâlâ bir stratejik hammadde deposu olarak görülmeye devam ederken, kıtanın evlatları ise mevcut küresel finansal sistemin kendilerine sunmaktan aciz kaldığı insanca bir yaşamı arayan birer mülteciye dönüşmüştür. Bu paradoksun tam kalbinde ise; günübirlik ve geçici politikalar uygulayan, kendi iktidarlarının devamını garanti altına almak için uluslararası kırılganlıkları suistimal eden Afrikalı liderler durmaktadır; herhangi bir stratejik vizyonu veya medeniyet projesi olmayan bu liderler, halklarını, reformlar ve krediler kılıfı altında, sefaleti ve bağımlılığı yeniden üreten yeni bir finansal sömürgeciliğin içine sürüklemektedirler.

- Afrika, dünya maden rezervlerinin %30’una, petrolün %10’una, yeşil hidrojene ve güneş ile rüzgâr enerjisi için devasa koridorlara sahiptir.

- Buna rağmen ülkeleri, en yüksek kredi riskine sahip olanlar arasında sınıflandırılmaktadır; bunun nedeni ise gerçek yoksullukları değildir, aksine

borçluların değil alacaklıların çıkarlarını temsil eden Batılı derecelendirme kuruluşlarının pekiştirdiği algılardır.

- Sonuç: Afrika'ya Avrupa'ya verilen kredilerin kat kat fazlası faizle borç verilmektedir; böylece bütçeleri kalkınma yerine borç servisine harcanarak tüketilmekte ve kıta, hammadde kaynağı ve hazır ürün pazarı olarak kalmaya mahkûm edilmektedir.

İlk Kayıp Garanti Mekanizması: Bir Çözüm mü, Yoksa Yeni Bir Tuzak mı?

Macron'un önerisi pratikte ne anlama geliyor? İlk kayıp garantisi adı verilen mekanizma, Afrika'daki herhangi bir yatırım projesinin kısmen başarısız olması durumunda, ilk zararların uluslararası bir kuruluş ya da Batılı bir devlet kurumu tarafından üstlenilmesi anlamına gelmektedir. Hedef açıktır: Özellikle altyapı, yenilenebilir enerji, limanlar ve demiryolları projeleri olmak üzere özel sermayeyi hiçbir korku olmadan kıtaya girmeye teşvik etmektir.

Ancak güçlü bir şekilde ortaya atılması gereken soru şudur: Neden bu garantiler yabancı yatırımcı yerine Afrika'daki yerel sanayiye sunulmuyor? Ve neden risklerin Batı lehine yeniden dağıtılması yerine bu iğrenç faizli borçların aslı araştırılmıyor?

Cevap gayet açık ve nettir: Eski sömürgeci Avrupa, kendi iç krizleri nedeniyle artık eskisi gibi doğrudan yardımlar sunabilecek durumda değildir; fakat aynı zamanda Doğu'dan ve Batı'dan kıtaya yeni gelen aktörler karşısında Afrika'daki nüfuzunu kaybetmek de istemiyor. Bu yüzden politikaları yönlendirmek için bir silah olarak garantiler, mali teşvikler ve kredi derecelendirmeler gibi yeni araçlara başvurmaktadır; bunu yaparken de bizzat kendilerinin ürettiği ve sistemlerini bilinçli bir şekilde şekillendirdiği bölgenin siyasetçileriyle olan ilişkilerine güveniyor.

Afrikalı Liderler: İleriye Doğru Bir Kaçış mı, Yoksa Bağımlılıkta Bir İşbirliği mi?

Nairobi Zirvesi'nde dikkat çeken nokta, Afrika'nın taleplerinin, krediye erişimin kolaylaştırılması, faizlerin düşürülmesi ve kredi derecelendirme metodolojilerinin değiştirilmesi gibi acil reform sınırından çıkmamasıydı. Zira hiç kimse, küresel finans sisteminin köklü şekilde gözden geçirilmesini ya da Afrika ekonomisinin yapısal sonuçlarından gerçek anlamda kurtarılmasını talep etmemiştir.

İşte burada ümmetin, yönetici elitlerinin politikalarının tehlikesini ve çelişkilerini kavraması gerekir: Zira finansal sistemin reforme edilmesini talep eden hükümetler, aynı zamanda borçlanmaya devam etmekte, dengesiz sözleşmeler imzalamakta, yabancı şirketlere büyük ayrıcalıklar sunmakta ve ekonomilerini dış piyasalara bağımlı kılmaktadır.

Hedef nedir? Bedeli ne olursa olsun, acil likidite (nakit akışı) ve finansman arayışıdır; çünkü iktidarda kalmak, artık bağımsız kalkınmayı gerçekleştirmeye değil, finansman çekebilme kapasitesine bağlı bir hâle gelmiştir.

Sömürgeci, Finansal Pencereden Geri Döndüğünde

Daha derin paradoks ise, onlarca yıl boyunca kırılgan sınırlar çizilmesine, tabi rejimlerin desteklenmesine ve yerel sanayinin zayıflatılmasına katkıda bulunan eski sömürgeci güçlerin, bugün kendilerini istikrar ve kalkınma için "kurtarıcı" bir ortak olarak sunmak için geri dönmeleridir. Zira halklar onu kapıdan attıktan sonra, bakın işte şimdi de borç penceresinden, kredi derecelendirme penceresinden, uluslararası tahkim penceresinden ve mali, kültürel ve medya nüfuzu penceresinden geri dönmektedir.

Artık kontrol için tanklara ihtiyaç kalmamıştır; aksine kontrol, çok uluslu şirketler, faizci şartlar içeren krediler, devleti düzenleme hakkından mahrum bırakan sözleşmeler ve Afrika'yı "Batılı bir kurtarıcıya" ihtiyaç duyan yoksul bir kıta olarak gösteren medya platformları aracılığıyla uygulanır hale gelmiştir.

Sonuç Olarak: Afrika… Avrupa'nın Gıda Sepeti ve Kendi Evlatlarının İse Sefalet Sepetidir

Avrupa, Afrika'nın zenginliklerini yağmalamaya devam ettiği ve Afrikalı liderler ise gerçek bir özgürleşme projesi inşa etmek yerine hazır çözümleri ödünç almayı sürdürdüğü müddetçe, Afrikalıların Avrupa'ya olan göçü asla sona ermeyecektir.

Büyük paradoks sabit olarak kalmaya devam etmektedir: Zira Afrika'nın zenginlikleri kuzey ekonomilerini finanse etmek için tüketilirken, gençleri ise kendi zengin vatanlarında kendilerine verilmeyen bir onur arayışı için Akdeniz'de boğulmaktadır; Afrikalı yöneticiler ise "reformlar" ve "ortaklıklarla" övünürken, şu temel soru hâlâ açık olarak kalmaya devam etmektedir: Nairobi'de gerçek bir kalkınma ufku mu, yoksa orduların yerine kredileri, işgallerin yerine ise kredi derecelendirmelerini koyan yeni bir mali sömürgecilik düzeni mi inşa edilmektedir?

Kesin olan şu ki cevap; büyük zirvelerden, diplomatik açıklamalardan ya da yağmacı sömürgeci projeler arasında gidip gelmekten gelmeyecektir; aksine cevap, kara kıtadaki ümmetin, kurulması tüm Müslümanların üzerine farz olan bir devlet olan Hilafet Devleti'ni kurarak İslami hayatı yeniden başlatmak için ümmetin samimi evlatlarıyla birlikte çalışmayı temsil eden hayati davası konusundaki bilincinden gelecektir; zira Hilafet Devleti, stratejik vizyona ve hadari projeye sahip olup, tüm fikrî, siyasi ve hukuki yerleşimleriyle birlikte sömürgeciliği söküp atmaya ve serveti kalkınmaya ve enerjiyi sanayileşmeye yatıran ve Avrupa'dan güvence dilenmeye dayalı bir egemenlik değil, zati bir egemenlik gerçekleştiren gerçek ve adil bir kalkınma projesi inşa etmeye muktedirdir.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Yasin İbn Yahya